

LA TAULA DE CANVI
I DE DIPÒSITS
DE TARRAGONA
I LA CIUTAT
DEL SEU TEMPS
[1584-1749]

Josep Maria Recasens i Comes

Publicacions del Cercle d'Estudis
Històrics i Socials Guillem Oliver
del Camp de Tarragona 2001

Taula

PRÒLEG.	13
PREFACI.	19
FONTS DOCUMENTALS.	25
UN PRECEDENT MEDIEVAL.	29
<i>Temptativa d'establir una taula de canvi a principis del segle XV. ....</i>	29
I. LA CIUTAT A L'ÈPOCA QUE ES CREÀ LA TAULA	35
POBLACIÓ I SOCIETAT.	37
<i>Una població en expansió. ....</i>	37
<i>L'estructura social. ....</i>	39
Els estaments privilegiats: <i>a) Eclesiàstic, b) Noble. ....</i>	40
El tercer estament.	45
<i>La mentalitat. ....</i>	46
<i>Les tensions polítiques i socials. ....</i>	48
LA INSTITUCIÓ MUNICIPAL.	51
<i>Les estructures política i orgànica. ....</i>	51
<i>La prohomenia de forments. ....</i>	54
<i>La representació social. ....</i>	55
<i>La hisenda i finances municipals. ....</i>	56

DADES SOBRE EL REDREÇ ECONÒMIC.	59
<i>Liquidació del deute vell.</i>	59
<i>El comerç marítim, pilar fonamental del redreç.</i>	60
Mercaders i botiguers de la generació del 79.	61
<i>L'impacte del redreç en el medi urbà.</i>	63
II. FUNDACIÓ, ADMINISTRACIÓ I FUNCIONAMENT DE LA TAULA. ..	67
FUNDACIÓ.	69
<i>Petició municipal per establir una taula de canvi o de dipòsits (1579).</i>	70
Concessió del privilegi reial (1581).	71
Inauguració de la taula (1584).	74
ADMINISTRACIÓ.	75
<i>Notícia d'unes ordinations de 1595.</i>	75
<i>Els oficis.</i>	76
Sistema d'elecció.	76
Salaris.	78
Extracció social.	78
FUNCIONAMENT.	81
<i>Dies i hores d'assistència al públic.</i>	81
Clausures temporals.	84
<i>Els clients.</i>	85
Impositors voluntaris.	85
Impositors forçats.	85
Impositors eventuals.	86
<i>Els dipòsits.</i>	86
De moneda: moneda de compte i moneda efectiva.	86
De joies.	89
<i>Ordres de pagament.</i>	91
a) Ordre oral.	92
Nominació de procuradors.	93
b) Ordre escrita.	94

Instrument de pagament.	94
Instrument operatiu: la transferència o gir.	100
<i>Les caixes.</i>	100
Vaivé de moneda entre la caixa de menuts i la caixa grossa.	100
EL SISTEMA COMPTABLE.	103
<i>Els llibres: descripció.</i>	103
Els enfilats.	109
<i>Assentament dels fets comptables.</i>	111
Al llibre manual.	111
Al llibre major.	113
Als llibres del caixer i del tauler.	120
<i>Procés d'una operació comptable.</i>	123
Complexa comptabilitat d'un dipòsit de soltes.	125
LES INSPECCIONS.	128
<i>Els assistents dels cònsols.</i>	129
Procediment.	129
Inspeccions ordinàries i generals.	131
<i>Fraus i anomalies administratives.</i>	132
PRÉSTECES ENCOBERTS I INSTRUMENTS CREDITICIS.	134
<i>Informació recollida de la taula.</i>	134
Préstecs graciosos.	134
Censals.	135
Canvis.	136
Lletres de canvi amb venciment a la fira de Perpinyà.	137
III. LA CIUTAT ENTRE 1585 I 1749. SUCCESSOS ECONÒMICS I POLÍTIQS DE MÉS RELLEU.	139
PRIMER PERÍODE (1585-1640).	142
<i>Primera etapa (1585-1610).</i>	142
Contratemp econòmics.	142
Caresties bladeres. La pujada de preus. L'epidèmia de 1592. Obligacions amb la Corona. Reparacions del pont del Francolí. El deute públic vers el 1610..	142
Un conflicte social: intents de la noblesa a entrar en el govern municipal	148

<i>Segona etapa (1611-1640)</i>	148
Accions per aturar el deute públic.	148
Augment dels impostos. Municipalització del servei de la carn.	148
Les alteracions monetàries (1611-1618). Els plets contra el senyor arquebisbe (1613-1622). La guerra de Salses (1639-1640). El deute a la vigília de la guerra dels Segadors.	149
SEGON PERÍODE (1641-1749)	157
<i>Primera etapa (1641-1663)</i>	157
La guerra dels Segadors.	157
L'ensulsiada demogràfica. Una ciutat presidi és incompatible amb l'activitat mercantil. L'entrada de l'aristocràcia al municipi.	157
L'esfondrament de les finances de la ciutat.	160
Primer que tot, la guerra! El cost de l'epidèmia de 1662. Tan important com guanyar la guerra és no morir de fam. Sempre plou sobre mullat.	160
El desgavell monetari. Projecte de fabricar moneda.	163
El deute de la ciutat a la sortida de la guerra.	166
<i>Segona etapa (1664-1749)</i>	167
La fallida financera de l'any 1663.	167
Primera concòrdia amb els creditors (1663). La segona concòrdia (1670)..	168
Les noves concòrdies.	169
Els talls.	170
El tall de 1663. Noves avaluacions. El tall de 1671. Contribució a les guerres contra França.	170
La represa frustrada de la primera meitat del segle XVIII.	172
Una interpretació del fenomen demogràfic.	172
Altre cop la guerra.	174
Les actituds.	174
El cost de la guerra.	176
Donatius per a les fortificacions de la ciutat. Donatius per a l'hospital de Rei. Ajut a la guarnició. El problema monetari.	176
El canvi polític.	179
Les autoritats del règim borbònic. El corregidor i altres autoritats reials.	179
Substitució del municipi tradicional català per l'ajuntament borbònic.	180
L'impacte del nou ordre polític en la societat.	181
L'estament eclesiàstic. L'aristocràcia local. Les classes populars. La guarnició. .	181
El cop de gràcia contra la viabilitat d'una represa.	187

«Per fer valer y tenir lo dipòsit, un sou»	225
<i>L'última singladura</i>	228
«La gran misèria hi ha a la ciutat» (1703)	228
La taula en la guerra de Successió.	229
Balanç del bienni 1711-1713. Segrest del fons de reserva.	230
La taula sota el règim borbònic.	233
Una llarga clausura provisional. La reobertura (1732).....	233
La clausura (1749).....	238
APÈNDIX	241
BIBLIOGRAFIA	251